

**FUNCTIONS SUCH INDICATION OF ACTUS REUS,
AS THE SITUATION OF CRIME COMMISSION**

Astakhova A.A.

**ФУНКЦІЇ ТАКОЇ ОЗНАКИ ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ
ЗЛОЧИНУ, ЯК ОБСТАНОВКА ЙОГО ВЧИНЕННЯ**

О.О. Астахова

аспірант кафедри кримінального права

та процесу

ВНЗ «Національна академія управління»

Постановка проблеми. З'ясування функцій обстановки вчинення злочину має істотне значення для теорії кримінального права та правозастосовної практики, тому ця проблема потребує належного дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питаннями, що стосуються функцій такої ознаки об'єктивної сторони злочину, як обстановка його вчинення певною мірою займалися такі вчені, як: М.І. Панов, В.Г. Гавло, В.І. Куликов, В.В. Лавренюк, Г.Г. Мелинтесян, Н.П. Яблоков, В.О. Образцов, В.М. Кудрявцев, О.В. Наумов, Ф.Г. Бурчак, Є.В. Фесенко, В.К. Матвійчук, В.О. Коновалова, В.Н. Грищук, П.С. Матишевський, М.І. Хавронюк, П.Л. Фріс, М.І. Ковальов, М.Й. Коржанський, Ю.В. Александров, П.П. Андрушко, М.В. Володько, О.О. Дудоров, В.І. Борисов, А.А. Музика, А.В. Савченко та інші.

Мета статті полягає у з'ясуванні функцій такої ознаки об'єктивної сторони, як обстановка його вчинення.

Основні результати дослідження. Проте перед тим, як з'ясувати функції такої ознаки об'єктивної сторони як обстановка вчинення злочину, важливо розпочати це питання з того, що склад злочину – це передбачена законом про кримінальну відповідальність сукупність ознак, за допомогою яких суспільно небезпечні діяння визнаються злочином або диференціюється їх караність (з цього визначення зрозуміло, що таке визначення поширюється на будь-який склад злочину, який є в Кримінальному кодексі України) [1, с.46]. У цій дефініції закладено одне, про те надто важливе для розуміння складу злочину невідоме – це його ознака (ознаки). Тоді постає слушне питання, що вона собою представляє? На наше переконання, ознака складу злочину, являє

собою ознаку суспільно небезпечного діяння (злочину), зведену у законодавчий стан (ступінь). Разом з тим, кожне діяння (злочин) володіє множинністю ознак (об'єктивних і суб'єктивних). З цього судження знову, хочемо ми цього чи ні, напрошується питання чи всі ознаки діяння стають ознаками складу злочину? Наприклад, прапорщик В. будучи в зоні проведення АТО та знаходячись на військовій службі, у нічний час непомітно проник до складу боєприпасів, де шляхом підпалу знищив та пошкодив набої до автоматичної зброї, які необхідні для оборонних або наступальних дій. У цьому випадку настає закономірне питання чи всі ознаки сформульованого діяння (злочину) названі в законі, а саме в ст.411 КК України? У ч.3 ст.411 КК України визначено «Дії, передбачені частиною другою цієї статті, вчинені в умовах воєнного стану або в бойовій обстановці,-» [2]. Чи співпадають названі ознаки діяння (злочину) і знаки складу злочину, описані в ст.411 КК України. Відповіді на поставлені питання є очевидними для фахівців. Які ж ознаки суспільно небезпечного діяння (злочину) стають ознаками складу злочину? Чому в наведеному нами прикладі зі знищення чи пошкодження, а саме діянням (злочином) і складом злочину, умисне знищення або пошкодження військового майна, немає повного збігу ознак? Цей наведений нами наглядний приклад свідчить, що ознаками складу злочину можуть бути лише істотні ознаки суспільно небезпечного діяння (злочину). Постає знову ж закономірне питання, а що це вони (ці ознаки) собою представляють? Істотними є лише ті ознаки відповідного діяння, які: 1) властиві всім діянням (злочинам) даного виду або їх різновидності; 2) відмежовують певне діяння (злочин) від інших.

Для з'ясування задекларованого в статті предмета дослідження необхідно ще з'ясувати низку проблем, які, на наш погляд, допоможуть нам зрозуміти функції такої ознаки об'єктивної сторони діяння, як обстановка вчинення злочину. Зокрема, слід з'ясувати чи буде вказана в законі ознака, що не відрізняє даний злочин від інших. Тоді його існування в Особливій частині буде позбавлено сенсу. Така ознака не може відігравати ніякої функціональної ролі. Крім того, слід з'ясувати чи закономірною є розбіжність ознак суспільно небезпечного діяння (злочину) і складу злочину? Розбіжність ознак суспільно небезпечного діяння і складу злочину є закономірним, адже чинний закон не повинен відображати всі ознаки (властивості) конкретного діяння (злочину) безпосередньо. У законі (складі злочину) мають міститися узагальнені ознаки, що володіють більш або менш високим ступенем абстракції.

Таким чином, ознака складу злочину – це передбачена законом про кримінальну відповідальність в утилізованому вигляді істотна ознака суспільно небезпечного діяння (злочину).

Слід звернути увагу на те, що в Особливій частині Кримінального кодексу України знаходяться видові ознаки, які властиві окремим суспільно небезпечним діянням. Натомість ознаки загального складу злочину містять ознаки, які не залежать від особливостей окремих суспільно небезпечних діянь.

У контексті нашого дослідження важливо акцентувати увагу на тому, що в статтях Особливої частини Кримінального кодексу України не часто зустрі-

чаються не тільки факультативні, але й обов'язкові ознаки загального складу злочину. Це зумовлено тим, що в статтях Особливої частини цього кодифікованого нормативно-правового акту і в загальному складі злочину містяться різні ознаки.

З метою з'ясування предмета нашого дослідження ще потрібно акцентувати увагу на проблемі, а яким же властивостям мають відповідати ознаки об'єктивної сторони злочину? Як зазначається у публікаціях їх є дві: 1) ознаки об'єктивної сторони злочину повинні характеризувати самі (конкретні) зовнішні ознаки суспільно небезпечного діяння (крадіжка, завдання шкоди здоров'ю тощо) 2) ознаки об'єктивної сторони злочину, щоб відрізнитися від інших елементів його складу, повинні характеризувати зміст і умови вчинення суспільно небезпечного діяння.[1, с.63].

Ознаки об'єктивної сторони злочину розрізняються за тією частотою, коли вони зустрічаються – це обов'язкові і факультативні ознаки. Факультативні ознаки, які властиві частині суспільно небезпечних діянь, до них належать і обстановка вчинення злочину. Таких подіях ознак об'єктивної сторони має значення тільки тоді, коли йдеться про загальний склад злочину. Натомість, коли мова іде стосовно складів окремих злочинів то обов'язковими є всі ознаки об'єктивної сторони цього злочину. Крім того, ознаки об'єктивної сторони злочину розрізняються за природою. Це ознаки, що характеризують зміст і умови вчинення злочину. До ознак, що характеризують зміст вчинення злочину відносяться: суспільно небезпечна поведінка, діяння (дія або бездіяльність); суспільно небезпечні наслідки; причинний зв'язок; спосіб вчинення злочину; знаряддя і засоби вчинення злочину. Натомість до ознак, що характеризують умови вчинення злочину відносяться: місце, час, обстановка та джерело вчинення злочину [1, с.65]. Такий підхід дає можливість зрозуміти злочин як складне соціальне і юридичне утворення.

Маючи такий загальнотеоретичний фундамент дослідження, а також відомості про обстановку, як ознаку об'єктивної сторони злочину і її співвідношення і взаємозв'язок з іншими елементами складу, в тому числі і як підставою криміналізації діянь, дозволяє з'ясувати функції обстановки вчинення злочину і в узагальненому вигляді установити її значення для кримінальної відповідальності.

В аспекті нашого дослідження потрібно акцентувати увагу на тому, що не слід недооцінювати функції такої ознаки об'єктивної сторони злочину, як обстановка вчинення злочину. Положення, що стосуються обстановки як ознаки об'єктивної сторони того чи іншого злочину, її співвідношення і взаємозв'язок з елементами того іншого складу злочину, описаного в законі, підставами криміналізації, дозволяє з'ясувати функції обстановки вчинення і в узагальненому вигляді, в подальшому встановити її значення для кримінальної відповідальності.

Обстановка вчинення злочину є самостійною та обов'язковою ознакою в структурі злочинного посягання, передбачених деякими складами злочинів. Вона в багатьох випадках визначає фактичні і соціальні ознаки суспільно небезпечних діянь, що визнаються злочинними і караними. Якщо обстановка

вчинення злочину вказана в законі або така однозначно витікає з його змісту, то вона являється обов'язковою ознакою складу злочину і набуває значення необхідної умови кримінальної відповідальності.

У такому випадку для вирішення питання про притягнення певної особи до відповідальності необхідно встановити, зокрема, злочинну дію або бездіяльність вчинену такою особою, саме у цій конкретній обстановці, яка безпосередньо вказана в законі або витікає з його змісту. І навпаки, відсутність у конкретному діянні обстановки, що є обов'язковою ознакою складу злочину, виключає кримінальну відповідальність такої особи. Правовою основою такого рішення є те, що в діянні особи відсутня одна з обов'язкових ознак об'єктивної сторони складу злочину, як підстави кримінальної відповідальності; відповідно, відсутня сама підстава притягнення конкретної особи до кримінальної відповідальності в цілому. Таким чином, одна із функцій обстановки вчинення злочину полягає в тому, що вона поряд з іншими обов'язковими ознаками злочину, передбаченого статтею Особливої частини КК України є умовою кримінальної відповідальності.

Обстановка вчинення злочину вказує на індивідуальні риси і властивості того чи іншого конкретного злочину, а також у низці випадків істотно впливає на характер і ступінь суспільної небезпечності конкретного злочину. Вона уточнює, конкретизує суспільно небезпечну дію або бездіяльність виходячи з умов вчинення злочину, сприяє з'ясуванню об'єктивних і суб'єктивних ознак злочину. Тому встановлення обстановки вчинення злочину має важливе значення для кваліфікації злочинів, правильного застосування кримінального закону і в кінцевому рахунку призначення покарання, спів мірного вчиненому діянню. Звідси слідує, що обстановка вчинення злочину, як обов'язкова ознака об'єктивної сторони злочину, передбаченого статтею Особливої частини КК України виконує функцію з встановлення її як обставини, що підлягає доказуванню у кримінальному провадженні (п.1 ч.1ст.91 КПК України) [3; 4, с.239; 5, с.241]. Обстановка як ознака об'єктивної сторони обмежує діяння, що визнається злочином, визначає його межі і тим самим виконує функцію обмеження меж кримінальної відповідальності за той чи інший злочин, який містить таку ознаку. Інакше кажучи, від обстановки в багатьох випадках залежить вирішення важливого питання: чи відноситься або не відноситься певна дія або бездіяльність до сфери злочинного, а також і караного. Так, склад злочину «Державна зрада» (ст.111 КК України) буде мати місце у формі «... перехід на бік ворога в умовах воєнного стану або в період збройного конфлікту» [2], коли дії особи – перехід на бік ворога відбувається за такої обстановки, як «... в умовах воєнного стану або в період збройного конфлікту...». Іншими словами, коли буде встановлена така обов'язкова ознака об'єктивної сторони для цієї форми злочину, як обстановка вчинення злочину.

Як обов'язкова ознака об'єктивної сторони злочину, обстановка, обмежуючи кримінальну відповідальність, дозволяє в ряді випадків диференціювати і види відповідальності. Наприклад, якщо відбулося порушення статутних правил вартової (вахтової) служби чи патрулювання, але яке не спричинило тяжкі наслідки передбачені в ч.1 ст.418 КК, проте, відбулося в умовах воєнного

стану, то таку особу можна лише притягнути до дисциплінарної відповідальності, не дивлячись на те, що воно відбулося в обстановці: « в умовах воєнного стану» [2].

Обстановка вчинення злочину є одна із показників небезпечності, шкідливості злочинної дії або бездіяльності, указує на ступінь суспільної небезпеки злочину в цілому. Тому вона є важливою умовою диференціації кримінальної відповідальності, тобто виконує функцію диференціації кримінальної відповідальності. Наприклад, якщо «Порушення правил несення бойового чергування (бойової служби), встановлених для своєчасного виявлення і відбиття раптового нападу на країну або для захисту або безпеки країни, якщо це спричинило тяжкі наслідки», відбувалося у мирний час, то винна особа піддається покаранню у виді позбавлення волі на строк від трьох до восьми років [2]. Натомість, якщо ті самі діяння вчинені в умовах воєнного стану або в бойовій обстановці, то винна особа підлягає покаранню у виді позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років [2].

Обстановка вчинення злочину індивідуалізує суспільно небезпечне правопорушення, уточнює його, надає йому якісну визначеність, указує на ті характерні риси і властивості, якими одне правопорушення відрізняється від іншого (наприклад, від дисциплінарного проступку або від адміністративно-правового делікту), або один злочин від іншого. Звідси витікає важлива розмежувальна функція такої ознаки об'єктивної сторони злочину, як обстановка вчинення злочину. З'ясування ознак за якими один вид злочину відрізняється від іншого суміжного злочину або один злочин відрізняється від аналогічного адміністративного проступку, необхідна умова правильної кваліфікації злочинів. Проте, для того, щоб правильно кваліфікувати злочин, як вірно зазначає В.М. Кудрявцев, необхідно чітко собі уявляти розмежувальні лінії між ними і суміжними злочинами (а на наше переконання, розмежувальні лінії між злочином і аналогічним адміністративно-правовим деліктом). [6, с.145].

Тридцять три склади злочинів розрізняються за такою ознакою об'єктивної сторони, як обстановка вчинення злочину. Обстановка дозволяє розмежовувати злочин за об'єктивною стороною перш за все тоді, коли вони посягають на один і той же об'єкт.

Обстановка вчинення злочину уточнює, деталізує, конкретизує суспільно небезпечну дію або бездіяльність, які є злочинними. Так, наприклад це стосується злочину, передбаченого ст.111 КК України у формі його прояву «перехід на бік ворога в умовах воєнного стану або в період збройного конфлікту» [2], тощо. Дана функція обстановки вчинення злочину проявляється в процесі як правотворчості, так і в правозастосовній діяльності.

Обстановка вчинення злочину відноситься до числа спеціальних (додаткових) ознак об'єктивної сторони діяння, за допомогою яких законодавець, формулюючи кримінально-правову норму вказує на особливості (специфіку) відповідного злочину. Включення обстановки в статтю Особливої частини КК, як обов'язкової ознаки відповідного складу злочину, дозволяє в узагальненому виді описувати в ній лише єдину обставину (ознаку) суспільно небезпечної поведінки, оптимально відображати злочин в законі. Так, у нормах КК України,

що встановлюють кримінальну відповідальність за умисне знищення або пошкодження військового майна, вчинені шляхом підпалу або іншим загально небезпечним способом або якщо вони спричинили загибель людей ч інші тяжкі наслідки, але вчинені в умовах воєнного стану або в бойовій обстановці, тобто шляхом вказівки на обстановку вчинення злочину, де закріплені одиничні види злочинної поведінки, формулюють специфіку відповідного злочину. Це означає, що обстановка вчинення злочину виконує функцію оптимального відображення злочину в законі (законодавець забезпечує точне, чітке описання конкретного складу злочину).

Кримінальному законодавству України властиве намагання точного описання конкретних складів злочину. Законодавець завжди повинен намагатися чітко описувати в законі ознаки злочинів. У цьому контексті А.А. Піонтковський відзначав, що вдосконалення закону про кримінальну відповідальність зв'язано з проведенням чіткої характеристики ознак окремих складів злочинів [7, с.125]. Норми, внаслідок нечіткого їх змісту, відсутності конкретних ознак, зокрема, обстановки вчинення злочину, за допомогою яких можна було б встановити конкретні (чіткі) межі на яких поширюється злочин, його індивідуальні ознаки, можуть бути по різному розтлумачені, й отримати різний масштаб їх застосування, що може призвести до порушення законності. [8, с.49; 9,с.87]. Не випадково, при конструюванні чинного КК України про відповідальність за військові злочини, злочини проти довілля, господарські злочини, злочини проти правосуддя, що мали місце в попередніх кодексах, чинний КК зробив спроби чіткого, точного формулювання ознак цих складів злочину, зокрема, шляхом вказівки на обстановку вчинення цих злочинів. Таким чином, частково вдалося уникнути конструювання складу злочину високого рівня нормативного узагальнення з недостатньо визначеними ознаками, використання якого на практиці могло б призвести до можливого помилкового тлумачення й застосування закону.

Конкретизуючи значення обстановки вчинення злочину в процесі правотворчої діяльності проявляються в тому, що в залежності від обстановки вчинення злочину законодавець у низці випадків виділяє кваліфікуючі склади, а також спеціальні норми. При цьому досягається і мета диференціації кримінальної відповідальності в залежності від ступеня суспільної небезпечності злочинів, визначальне значення на яку, в нашому випадку, має обстановка вчинення злочину.

Отже, включення до норм КК України обстановки вчинення злочину в якості обов'язкової ознаки конкретного складу злочину, є одним з прийомів законодавчої техніки з криміналізації діянь та конкретизації кримінального закону і забезпеченню його точності, визначеності.

У правозастосовній практиці конкретизуючи значення такої ознаки об'єктивної сторони, як обстановка вчинення злочину виражається у тому, що воно має бути встановлено у кожному кримінальному провадженні, безвідносно до того, чи є вона обов'язковою або необов'язковою ознакою відповідного виду злочину. У кожному випадку встановлення обстановки вчинення злочину забезпечує конкретизацію суспільно небезпечного діяння (дії чи бездіяль-

ності), сприяє уточненню суспільно небезпечних наслідків та інших об'єктивних і суб'єктивних ознак злочину.

Нарешті, обстановка вчинення злочину виступає в якості одного з критеріїв криміналізації суспільно небезпечних діянь. Рішення законодавця про криміналізацію, тобто визнання певних діянь злочинами, ґрунтується на врахуванні багатьох соціально-правових та психологічних фактів. Проте, також певне значення серед них має матеріальна ознака злочинів – їх суспільна небезпечність. Саме підвищена суспільна небезпечність відповідної дії, бездіяльності, перш за все обумовлює вирішення питання про визнання певного діяння в якості злочину, встановлення з його вчинення відповідного покарання. Обстановка вчинення злочину істотно впливає на характер і ступінь суспільної небезпеки діяння і тому поряд з іншими його ознаками враховується при вирішенні питання про криміналізацію того чи іншого діяння (злочину). Зокрема, обстановка вчинення злочину має важливе значення при визначенні обсягу (меж) криміналізації, тобто при встановленні кола діянь, на які поширюється кримінально-правова заборона. Діяння в такому випадку тягне за собою кримінальну відповідальність тільки тому, що воно вчинено в певній обстановці.

Термін «функція», означає «...Явище, яке залежить від іншого явища, є формою його виявлення і змінюється відповідно до його змін. Робота когось, чого-небудь, обов'язок, коло діяльності когось, чогось // Призначення, роль чого-небудь...» [10, с.1552]. В дійсності це робота когось або чого-небудь, тобто у нашому випадку обстановка вчинення злочину. Натомість В.О. Котюк, стверджує, що до спеціальних функцій, належить насамперед регулятивна та охоронна функції, установча та інформаційна (функції права реалізуються через галузі, інститути, норми права, тощо) [11, с.313]. Що ми, на наш погляд, продемонстрували.

Крім того, необхідно зазначити, що певною мірою проблема об'єктивної сторони злочину вирішена на законодавчому рівні і в КК деяких зарубіжних держав [12, с.1-226; 13, с.1-366; 14, с.1-375; 15, с.1-313; 16, с.1-298].

Висновки. На підставі викладеного слід виокремити функції такої ознаки об'єктивної сторони злочину, як обстановка вчинення злочину:

– Одна із функцій обстановки вчинення злочину полягає в тому, що вона поряд із іншими ознаками злочину, виступає умовою кримінальної відповідальності.

– Друга із функцій обстановки вчинення злочину полягає в доказуванні у кримінальному провадженні.

– Третя – в обмеженні меж кримінальної відповідальності.

– Четверта із функцій обстановки вчинення злочину полягає у диференціації видів відповідальності.

– П'ята із функцій обстановки вчинення злочину полягає у диференціації видів кримінальної відповідальності.

– Шоста із функцій полягає у розмежуванні злочину від іншого аналогічного правопорушення.

– Сьома із функцій - у розмежуванні суміжних злочинів.

– Восьма із функцій обстановки вчинення злочину полягає у виборі конкуруючих норм з КК України при кваліфікації вчиненого діяння.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Благов Е.В.* Общая часть уголовного права в 20 лекциях: [курс лекцій] / С.В. Благов – М. : Юрлитинформ, 2012. – 344с.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – IV25 -26. – Ст.131.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-V // Відомості Верховної Ради України від 08.03.2013 № 9-10. – Ст.88.
4. *Лукашкіна Т.В.* Доказування / Т.В. Лукашкіна // Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / Відп. ред.: С.В. Ківалов, С.М. Міщенко, В.Ю. Захарченко. – Х. : Одисей, 2013. – С. 237 – 240.
5. *Шумило М.Є.* Докази і доказування / Шумило М.Є. // Кримінальний процесуальний кодекс України / За заг. ред. професорів В.Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумила. – К. : Юстініан, 2012. – С. 223 – 281.
6. *Кудрявцев В.Н.* Общая теория квалификации преступлений / В.Н. Кудрявцев. – М. : Юрид. лит., 1972. – 352 с.
7. *Пионтковский А.А.* Учение о преступлении / А.А. Пионтковский. – М. : Госюриздат, 1961. – 666 с.
8. *Брайнин Я.М.* Уголовная ответственность и ее основание в советском уголовном праве / Я.М. Браинин. – М. : Юрид. лит., 1963. – 275 с.
9. *Фриштер Гельмут.* Уголовное право Германии. Общая часть – Strafrecht Allgemeiner Teil: пер. с нем. / Гельмут Фриштер. – 5-е изд. – М. : Инфотропик Медиа, 2013. – 272 с.
10. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусеп. – К. : Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728с.
11. *Котюк В.О.* Функції права / В.О. Котюк // Юридична енциклопедія: В 6 т. Т. 6: Т-Я / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К. : «Укр. Енцикл.», 2004. – 768 с.
12. THE JAPANESE PENAL CODE / Edited and introduction by Doctor of Law, prof. A.I. Korobeev. – St Petersburg: “Yuridichesky Center – Press”, 2002.- 226p.
13. The Swiss Penal Code / Preface by a member of the Council of Federation the Federal Assembly of the RF. N. Volkov; edited, translated from German, and introduction by Candidate of Law A.V. Serebrennikova; – St Petersburg: “Yuridichesky Center – Press”, 2002. – 366p.
14. Criminal Legislation of Norway / Edited and introductory article by Doctor of Law, professor Yn. V. Golik; translated from Norwegian A.V. Zhmenya. – St. Petersburg: “Yuridichesky Center – Press”, 2002. – 366p.
15. The Latvian Penal / edited and introduction by candidate of law A. I. Lukashov and candidate of law E.A. Sarkisova, translated from Latvian by candidate of Law A.I. Lukashov. – St. Petersburg: “Yuridichesky Center – Press”, 2001. – 313p.
16. The Bulgarian Penal Code / edited by candidate of Law, assistant professor A.I. Lukashov; introduction by Y.I. Aidarov. – St. Petersburg: “Yuridichesky Center – Press”, 2001. – 298p.

Астахова О.О. Функції такої ознаки об'єктивної сторони злочину, як обстановка його вчинення

У статті здійснено дослідження функцій такої ознаки об'єктивної сторони злочину, як обстановки вчинення злочину. Зосереджується увага на тому, що не варто недооцінювати функції обстановки вчинення злочину. Автор розкриває на підставі дослідження зміст цих функцій та визначає їх перелік.

Ключові слова: обстановка, вчинення злочину, функції, ознаки злочину.

Астахова А.А. Функции такого признака объективной стороны преступления, как обстановка его совершения

В статье проведено исследование функций такого признака объективной стороны преступления, как обстановки совершения преступления. Сосредотачивается внимание на том, что не стоит недооценивать функции обстановки совершения преступления. Автор раскрывает на основании исследования содержание этих функций и определяет их перечень.

Ключевые слова: обстановка, совершение преступления, функции, признаки преступления.

Astakhova A.A. Functions such indication of actus reus, as the situation of crime commission

The article studied the functions of such indication of actus reus, as the situation of crime commission. It focuses attention on the fact that we should not underestimate the features of the situation of the offense. The author reveals the study on the basis of the content of these functions and determines their list.

Keywords: situation, commission of crime, function, signs of a crime.

Стаття надійшла до редакції 05.06.2015.